

T.B.M.M.

(S. Sayısı: 925)

Askerlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (1/985)

T.C.

Başbakanlık

1.3.2005

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1037/897

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milli Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 23.2.2005 tarihinde kararlaştırılan “Askerlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

1980’li yıllarda Bulgaristan’dan Türkiye’ye göç eden Türk soylu Bulgaristan vatandaşları, bu ülke vatandaşlığını kaybetmeksizin, 2510 sayılı İskân Kanunu gereğince göçmen statüsü ile Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına alınmıştır. Göçmen olarak Türk vatandaşlığına alınanlardan, askerlik çağına girmeden önce Türkiye’ye gelenler 1111 sayılı Askerlik Kanunu gereğince, Türkiye’de askerlik hizmeti yapmak zorundadır.

Bulgaristan göçmeni vatandaşlarımızın, göç yıllarındaki 5-10 yaş grubundaki çocukları 1995 yılından itibaren askerlik çağına gelmiş ve her iki ülkeye karşı askerlik yükümlülüğü altına girmiştir. Bunlardan, Türkiye’de askerlik hizmetini yapmadan, Bulgaristan’a dönen veya ziyaret, iş, öğrenim amacıyla geçici olarak gidenler, bu ülke makamları tarafından yakalanarak, askerlik hizmetine tâbi tutulmaktadır. Ancak, bunların yaptığı askerlik hizmetlerinin Türkiye’de geçerli sayılması 1111 sayılı Askerlik Kanunu hükümlerine göre mümkün değildir. Aynı şekilde, Türkiye’de askerlik hizmetini yapanların askerlik hizmetleri Bulgaristan’da geçerli kabul edilmemekte ve Bulgaristan’a dönenler yeniden askerlik hizmetine çağrılmaktadır. Tamamına yakını 1980’li yıllarda Bulgaristan’dan Türkiye’ye göç eden Türk soylu vatandaşlarımızın çocuklarının teşkil ettiği Türkiye-Bulgaristan vatandaşı çifte uyrukluların askerlik sorunlarının mevcut mevzuat içinde çözümü mümkün değildir. İki devlet arasında konuya ilişkin olarak mütakabiliyet esasına dayalı bir anlaşma yapılması için 1999 yılından itibaren Bulgaristan makamları nezdinde girişimde bulunulmuş ancak, bir netice elde edilememiştir.

Belirtilen nedenlerle Tasarı ile, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar göçmen statüsünde Türk vatandaşlığına geçmiş olanlardan, Türkiye’ye geldikten sonraki bir tarihte, gelmiş oldukları ülkede askerlik yaptıklarını belgeleyenlerin ikinci bir defa askerlik hizmeti yapmamaları için 1111 sayılı Askerlik Kanununa geçici bir madde eklenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1.- Madde ile 1111 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenerek, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar göçmen statüsünde Türk vatandaşlığına geçmiş olanlardan, Türkiye'ye geldikten sonraki bir tarihte, gelmiş oldukları ülkede askerlik yaptıklarını belgeleyenlerin askerlik hizmetinin muaf tutulmaları öngörülmektedir.

Madde 2.- Yürürlük maddesidir.

Madde 3.- Yürütme maddesidir.

Milli Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

3.6.2005

Esas No.: 1/985

Karar No.: 28

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımızca, 8.3.2005 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen "Askerlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun, 2.6.2005 tarihli toplantısında, Hükümeti temsilen Milli Savunma Bakanı Sayın Vecdi Gönül ve beraberindeki Bakanlık yetkililerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerde, Milli Savunma Bakanı Sayın Vecdi Gönül yapmış olduğu sunuş konuşmasında;

- 1980'li yıllarda Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç eden Türk soylu Bulgaristan vatandaşlarının, bu ülke vatandaşlığını kaybetmeksizin 2510 sayılı İskân Kanunu gereğince göçmen statüsü ile Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına alındığını, göçmen olarak Türk vatandaşlığına alınanlardan, askerlik çağına girmeden önce Türkiye'ye gelenlerin 1111 sayılı Askerlik Kanunu gereğince Türkiye'de askerlik hizmetini yapmak zorunda olduğunu,

- Bulgaristan göçmeni vatandaşlarımızın, göç yıllarında 5-10 yaş grubunda olan çocuklarının 1995 yılından itibaren askerlik çağına geldiklerini ve her iki ülkeye karşı da askerlik yükümlülüğü altına girdiklerini,

- Bunlardan Türkiye'de askerlik hizmetini yapmadan, Bulgaristan'a dönen veya ziyaret, iş, öğrenim amacıyla geçici olarak gidenlerin, bu ülke makamları tarafından yakalanarak askerlik hizmetine tâbi tutulduklarını, ancak bunların yaptığı askerlik hizmetlerinin Türkiye'de geçerli sayılmasının 1111 sayılı Askerlik Kanunu hükümlerine göre mümkün olmadığını,

- Aynı şekilde, Türkiye'de askerlik hizmetini yapanların askerlik hizmetlerinin Bulgaristan'da geçerli kabul edilmediğini ve Bulgaristan'a dönenlerin de yeniden askerlik hizmetine çağrıldıklarını,

- Tamamına yakınının 1980'li yıllarda Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç eden Türk soylu vatandaşlarımızın çocuklarının teşkil ettiğini, Türkiye-Bulgaristan vatandaşı çifte uyrukluların askerlik sorunlarının mevcut mevzuat içinde çözümünün mümkün olmadığını,

- Bu problemin çözümü amacıyla hazırlanan Tasarı ile, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar göçmen statüsünde Türk vatandaşlığına geçmiş olanlardan, Türkiye'ye geldikten sonraki bir tarihte, gelmiş oldukları ülkede askerlik yaptıklarını belgeleyenlerin ikinci bir defa askerlik hizmeti yapmamları için 1111 sayılı Askerlik Kanununa geçici bir madde eklendiğini,

İfade etmişlerdir.

Bu açıklamaların ardından Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmış ve maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Maddeler üzerindeki görüşmelerde, Komisyon üyelerimizin;

- Bu problemi yaşayanların askerlik hizmetinden tamamen muaf tutulması yerine, belirli bir süre askerlik yapmalarının daha uygun olup olmayacağı,

- Bulgaristan dışında başka bir ülkeden gelen vatandaşların bu hükümden yararlanıp yararlanamayacakları,

- Kökeni Türk olan (Azerbaycan, Ahıska Türkü vb) başka ülke vatandaşlarının durumlarının ne olacağı,

Gibi sorularına, Sayın Bakan tarafından;

- Bir çok ülkede, özellikle NATO üyesi ülkelerde askerlik hizmetinin aynı şekilde yapıldığı, bunun için kısa süreli de olsa askerlik hizmetinin yeniden yapılmasına gerek olmadığı,

- Tasarının gerekçesinde Bulgaristan'dan gelen göçmen vatandaşlardan bahsedildiği ancak, söz konusu hükmün göçmen statüsünde olan tüm vatandaşlar için geçerli olacağı,

- Kökeni Türk olup da başka ülke vatandaşı olanlardan, Türk vatandaşlığına geçenlerde ise yirmiiki yaşından büyük olanların askerlik hizmetinden muaf oldukları,

- Bir çok ülke ile çifte askerlik yapılmaması konusunda anlaşmaların imzalandığı ancak, Bulgaristan ile böyle bir sorun yaşanması neticesinde Tasarının hazırlanmasına ihtiyaç duyulduğu, aksi halde 1055 vatandaşımıza Bulgaristan'da askerlik yaptığı halde Türkiye'nin celp göndermek zorunda olduğu,

Şeklindeki cevaplar verilmiştir.

Maddelerin görüşmelerinin sonucunda, Tasarının, 1, 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
<i>Yüksel Çavuşoğlu</i>	<i>Ziyaeddin Yağcı</i>	<i>Mehmet Asım Kulak</i>
Karaman	Adana	Bartın
Üye	Üye	Üye
<i>Recep Garip</i>	<i>Zekeriya Akıncı</i>	<i>İsmail Değerli</i>
Adana	Ankara	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Ensar Ögüt</i>	<i>Mehmet Fehmi Uyanık</i>	<i>İnci Özdemir</i>
Ardahan	Diyarbakır	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Murat Yılmaz</i>	<i>Halil Tiryaki</i>	<i>Süleyman Turgut</i>
Kırıkkale	Kırıkkale	Manisa
Üye		Üye
<i>İsmail Bilen</i>		<i>İbrahim Hakkı Birlik</i>
Manisa		Şırnak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

ASKERLİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- 21.6.1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 39.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar göçmen statüsünde Türk vatandaşlığına geçmiş olanlardan, Türkiye’ye geldikten sonraki bir tarihte, gelmiş oldukları ülkede askerlik yaptıklarını belgeleyenler askerlik hizmetinden muaf tutulur.”

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLİ SAVUNMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

ASKERLİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2.- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3.- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı V.

C. Çiçek

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı V.

B. Atalay

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı V.

A. Babacan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

A. Koç